összefoglalták benyomásukat a képzésről, kérdéseket, javaslatokat fogalmaztak meg. A résztvevők érdekesnek találták az interaktív tevékenységeket, amelyeket hasznosaknak, vonzóknak, jól megalapozottaknak értékelték. Az előadásokat figyelemfelkeltőeknek minősítették, igény született arra, hogy a képzést jövőre is megszervezze az RMKT, legalább 1 hetes programmal. Tekintettel arra, hogy a közgazdaságtant oktató tanárok nagy része filozófiát végzett, szükségesnek tartották a résztvevők egy olyan továbbképző megszervezését, amely a filozófusok átképzését szolgálja. Javasolták iskolai vállalkozások létesítését, hiszen ezáltal lehetőség adódik a diákoknak is, hogy elméleti ismereteiket gyakorlatba ültessék.

Kifejezték szándékukat, hogy esettanulmányi versenyek szervezésére is vállalkoznak. Továbbá, a kapcsolatok kiépítése érdekében, külföldi tanárok meghívását javasolták, illetve pályázatíró képzések megszervezésére született igény, valamint arra, hogy Erdély-szinten középiskolai diákoknak közgazdasági versenyeket szervezzenek.

RMKT konferencia
A közgazdasági tantárgyak tanításának módszertana, az iskolamenedzsment és marketing aktuális kérdéseiről

CIOTLĂUȘ JUDITH

A rendezvény célja: összpontosítani a magyar nyelvű gazdasági szakoktatásban felmerülő aggasztó problémákra, s azokra megoldásokat keresni.

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) 2003. november 22-én Kolozsváron, az Apáczai Közalapítvány támogatásával, a gazdasági szakoktatás terén tevékenykedők részvételével tanácskozást szervezett A közgazdasági tantárgyak tanításának módszertana, az iskolamenedzsment és marketing aktuális kérdései témával.

A rendezvény célja: összpontosítani a magyar nyelvű gazdasági szakoktatásban felmerülő aggasztó problémákra, s azokra megoldásokat keresni. A tanácskozáson bemutatásra került a magyarországi és romániai oktatáspolitika az egyetem előtti szakképzésben, az iskolák tapasztalatai, a gazdasági kultúra kialakításának fontossága, a gazdasági oktatás módszertani és pszichológiai vonatkozásai, illetve a gazdasági szakoktatás gondjai.

Az első előadó, **Szatmári Ildikó**, a magyarországi Oktatási Minisztérium tanácsadója, sajnos nem lehetett jelen a rendezvényen, azonban elküldte előadását felolvasásra az erdélyi szakemberek kompetens tájékoztatása céljából.

Oktatáspolitika az egyetem előtti szakképzésben Magyarországon című előadásában Szatmári Ildikó összefoglalta az elmúlt időszakban a magyarországi szakképzésben történt változásokat, illetve terveket. Megtudhattuk, hogy a 2003. május 5-én elfogadott szakképzési törvény módosítása következtében Magyarországon megteremtődtek a szakmacsoportos OKJ (országos képzési jegyzék)-bizottságok működésének törvényi feltételei, a szakképzés irányítási rendszere egységes szerkezetű lett, megteremtődött a szintvizsga intézménye, amely során meg lehet győződni arról, hogy a tanuló a szakmai alapképzés során elsajátította-e az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat, megerősítést kapott a tanulószerződéssel folyó gyakorlati képzés rendszere, az országos gazdasági kamarák feladatai jelentősen módosultak. Jelenleg folyik a szakképzési hozzájárulásról és képzési rendszer fejlesztéséről szóló 2001. évi LI. törvény módosításának előkészítése. A tervezetben a következő főbb változások olvashatók: az új törvénynek biztosítania kell, hogy a szakképzési hozzájárulás forrásai alapvetően a szakképzési törvényben meghatározott tevékenységekre és azok fejlesztésére legyenek felhasználhatók. A törvényjavaslat rendelkezik arról is, hogy az alaprész központi keretének egyharmada használható fel iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célra. A hozzájárulási kötelezettség teljesítésének módját a hozzájárulásra kötelezett továbbra is maga választja meg. Koncepcionális változás azonban, hogy ezt a lehetőséget a gyakorlati képzést nem szervező hozzájárulásra kötelezettek számára csak a hozzájárulási kötelezettségük 80 százalékának mértékéig biztosítja. A törvényjavaslat szerint az alaprész pénzeszközeit továbbra is központi és decentralizált keretre kell osztani. A továbbiakban a tanácsadó asszony írásos anyaga ismerteti azokat a feladatokat, melyek végrehajtása elkezdődött a 2003/2015. (I. 30.) Kormányhatározat alapján. Megtudhattuk, hogy a gyakorlati képzésben a gazdaság igényeinek megfelelően erősödnie kell a tanulószerződéssel folyó képzésnek. Ennek elősegítése érdekében a 2004. évi költségvetés tervezésekor a szakképzési évfolyamok normatív finanszírozása is módosul. Az első szakképzési évfolyam normatív támogatása emelkedik, a második csökken. Módosul az MPA (munkaerőpiaci alap) fejlesztési és képzési alaprész decentralizált

pályázata. A korábbi évekhez képest idén az alaprész nagyobb hányadát sikerült e célra elkülöníteni.

A továbbiakban **Görbe Péter** szaktanfelügyelő, a Hargita Megyei Tanfelügyelőség képviselője bemutatta a romániai oktatáspolitika főbb jellemzőit az egyetem előtti szakképzésre vonatkozóan.

Bevezetőként a tanfelügyelő bemutatta a szakoktatásra vonatkozó romániai törvénykezést. A résztvevők figyelmébe ajánlotta az 1995/84. sz. Oktatási Törvényt, melyet 1999-ben és 2003-ban módosítottak (2003/268. sz. törvény – 2003.06.19./430. sz. Hivatalos Közlöny), továbbá a 2000/458. sz. Kormányhatározatot (2000.06.26./287. sz. Hivatalos Közlöny) és a 2002/844. sz. Kormányhatározatot, mely az egyetem előtti oktatásban képzett szakmákra vonatkozik (2002.08.23./625. sz. Hivatalos Közlöny), 2001/12.06./1246. sz. Kormányhatározatot – a szakképzési szintekről (2001.12.18./814. sz. Hivatalos Közlöny), 2002/3228. sz. oktatási és 2002/138. sz. munkaügyi miniszterek közös rendeletét – a szakképzési szintekről, valamint a 2003.03.31./3669. sz. oktatási-miniszteri rendeletet az ipari iskola kerettanterveinek jóváhagyásáról.

A továbbiakban bemutatásra kerültek a II. szakképesítési szintek (Nemzetközi Munkaügyi Iroda, ILO):

1. szint – segédmunkás (rutinos és előrelátható műveletek végzése), 2. szint – szakmunkás (nem-rutinos, felelősséget és csoportmunkát igénylő műveletek végzése), 3. szint – technikus v. szaktechnikus (változatos munkafeladatok, döntések, felelősséget és csoportmunkát igénylő műveletek végzése), 4. szint – főiskolai (változatos, bonyolult munkafeladatok, döntések, magas felelősség, tevékenységek irányítása, erőforrások elosztása), 5. szint – egyetemi és egyetem utáni (változatos, bonyolult, nem előrelátható munkafeladatok és körülmények, önálló döntések, magas felelősség, tevékenységek irányítása, erőforrások elosztása, tervezés, kivitelezés, ellenőrzés).

Az előadó összehasonlította a nevelési-oktatási és szakképzési rendszer régi és új struktúráját, bemutatta a szakközépiskolai képzés struktúráját, a jelenlegi és tervezett szakmákat (a szolgáltatási, természeti források és környezetvédelem, műszaki területeken), a szakközépiskolai képzés óratervét szakmákra lebontva, a szakmunkásképző és az ipari iskola struktúráját. A továbbiakban kitért a posztliceális oktatás helyzetére. Előadása végén felhívta a figyelmet a 2000/129-es számú Kormányrendeletre és az 2003/522-as számú Törvényhatározatra, mely a felnőttoktatást szabályozza.

A harmadik előadó, **Horányi István**, a budapesti II. Rákóczi Ferenc Fővárosi Gyakorló Közgazdasági Középiskola igazgatója A közgazdasági tantárgyak tanításának módszertana, az iskolamenedzsment és marketing aktuális kérdései címmel tartott előadást. Az előadó megosztotta a résztvevőkkel az általa vezetett iskola tapasztalatait. Előadását az 1990-es évi első nagy megrázkódtatás időpontjától kezdte. A váltás szükségessé vált. Bemutatta a változtatás alapvető elveit: a tananyagtartalmak és a képzési célok újragondolásával tettek kísérletet a képzési és értékzavarokkal küszködő hagyományos képzés meghaladására, a munka világa meghatározott irányú kreativitást, nem az iskolában öncélúan kifejlesztett kreativitást igényel a kiképzettektől, a cél pedig egy olyan iskolamodell kialakítása, amely a magyar közoktatásnak sok politikai vihart átélt iskolatípusához, a gimnáziumhoz közelít. Az iskolamodell a képzésben részt vevők számára az általános műveltség mellett színes skálájú szakmai műveltség megszerzését biztosítja.

A továbbiakban az 1991–2003-as periódusban az iskola által hozott intézkedéseket mutatta be. 1991-ben az iskola benyújtotta 0+4 éves intenzív nyelvi képzésű kísérleti hagyományos érettségi-képesítős képzési modelljét, mely 2002-ig, a kerettanterv egységes bevezetéséig élt. Az iskola pályázatot nyújtott be a világbankhoz emberi erőforrások fejlesztésre. A projekt célja: középfokú közgazdászképző oktatási képzési modell kialakítása. Az iskola az új modell kialakításának szakmacsoport vezető iskolája. Feladatai: fejlesztés, koordinálás, tanárképzés és továbbképzési feladatok és programok kialakítása, tantervek, tananyagok fejlesztése, új tankönyvek megíratása. Az iskola 1996-ig volt iskolaközpont, ezt követően részt vett a modell kiterjesztésében. A projekt eredménye: az 1993-ban elfogadott közoktatásról szóló törvény módosítása elismerte az új modellt.

Az iskola munkaerő-piaci felmérést készített a képzésről. A feltett kérdések: erőforrásokkal való gazdálkodás – idő, pénz, anyag, tér, emberek; kapcsolatteremtés és -tartás – csoportos munkavégzés, mások tanítása, kapcsolattartás ügyfelekkel, különböző kulturális háttérrel rendelkező emberekkel való együttműködés; információkezelés – adatok begyűjtése, értékelése, rendszerezése, tárolása, feldolgozása; humán és technikai rendszerek – humán és technikai rendszerek megismerése és működésük megértése, teljesítmények mérése és értékelése, a rendszerek működésébe való beavatkozás, azok fejlesztése, javítása; munkafeladatok megoldása – adott feladatra megfelelő eszközök kiválasztása, működési zavarok felismerése; alapvető készségek – írás, olvasás, beszéd és beszédértés magyarul és idegen nyelven, alapvető aritmetika, matematika és informatika; gondolkodási készségek – kreativitás, lényeglátás, problémamegoldás, döntéshozás, tanulás, érvelés, válságkezelés; személyes tulajdonságok – felelősségérzet és felelősségvállalás, magabiztosság, határozottság, önirányítás, önszervezés, önellenőrzés

és önbecsülés; kezdeményezőkészség – ötletek kezdeményezése, nyomon követése, ésszerű kockázatvállalás. Az előadó által megfogalmazott középiskola-definíció: a közgazdasági középiskolának olyan képzésben kell részesítenie a tanulókat, amely alkalmassá teszi őket a teljesítményre, a változásokhoz való igazodásra a gyorsan változó világban. Ezek szerint az iskolának ismeretek és módszerek elsajátításáról kell gondoskodnia, olyan tanult embereket kell képeznie, akik ítélőképességük birtokában megértik a fogalmakat, a jelenségeket és a gazdasági folyamatokat. Ebben az iskolatípusban az általános iskola folytatásaként a képzés tegye lehetővé a tanulók számára a speciális szakmai és felsőfokú tanulmányok folytatását, sajátíttassa el azt a közismereti és szakmai műveltségtartalmat, amely mindenki számára egyaránt szükséges az állampolgári léthez. Mindezekkel együtt az elképzelt középfokú közgazdászképző iskola célja a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő és gyorsan alkalmazkodó középfokú szakemberek képzése, akik mindamellett, hogy magas szintű általános műveltséggel és nyelvismerettel rendelkeznek, teljesítményképes munkavégzésre és felsőfokú tanulmányokra egyaránt alkalmasak.

A továbbiakban az előadó bemutatott néhány statisztikai kimutatást a középiskolai gazdasági szakoktatással kapcsolatosan.

Az Európa Tanács PHARE pályázatot hirdetett meg a rövidciklusú munkaerő-piaci szakképzés bevezetésére, középiskolák és a felsőoktatás együttműködése támogatására, mely a nemzetközi szakirodalomban post secundary, a hazai gyakorlatban az akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzés, ma egyszerűen felsőfokú szakképzés nevet viseli. A Budapesti Gazdasági Főiskolával benyújtott pályázatot pozitívan bírálták el. Ettől kezdve a fejlesztésnek új szakasza kezdődik. Jelenleg közel 500 tanulója van az intézménynek banki szakügyintéző, számviteli szakügyintéző, pénzügyi szakügyintéző, jogi asszisztens, gazdálkodási asszisztens controlling, egészségügyi, informatika, EU logisztika szakirányokban, szakokon. Az iskolában mintegy 200 közép- és felsőfokú intézmény vezetői kollégiuma működik.

Tőkés Elek, a rendezvénynek helyszínt biztosító Báthory István Líceum igazgatója bemutatta az általa vezetett iskola történetét és tapasztalatait. Iskolaszervezés és annak gazdasági vetületei című előadásában rámutatott annak fontosságára, hogy az iskola önfenntartó legyen. Egy intézmény működését döntő módon a vezető személyisége határozza meg. Az iskolát úgy kell vezetni, mint egy vállalkozást, ha azt akarjuk, hogy fennmaradjon és eredményesen működjön. Az igazgató úr elmondta, hogy ő nem bízik az alapítványi pályázati rendszerben, továbbá véleménye szerint az állami támogatásra sem lehet alapozni, ezért az általa vezetett intézmény önerőből próbálja megoldani a finanszírozási kérdéseket. A résztvevők megismerhettek néhány technikát arra vonatkozóan, hogyan tud egy iskola pénzhez jutni. A bemutatott lehetőségek közül megemlítenénk a költségmegtakarítást (fűtés, áram, adminisztrációs költségek), továbbá a pénzszerzési technikákat, mint például termek bérbeadása, profi sportolók nevelése, stb.

Ebéd után **Gazdag Ildikó**, a sepsiszentgyörgyi Közgazdasági és Közigazgatási Szakközépiskola igazgatónője bemutatta az iskola szerepét a gazdasági kultúra kialakításában.

Gazdag Ildikó tanárként és igazgatóként is nap mint nap szembesül azzal a problémával, hogy nem csak a diákok, hanem a pedagógusok sem értik a társadalmunkban és gazdaságunkban végbemenő folyamatok mechanizmusát és mozgatórugóit, nehezen igazodnak el az új, állandóan változó világban. Az igazgatónő bemutatta a gazdasági kultúra fontosságát, mely nagyon egyszerűen, néhány képességgel leírható. A gazdaság világa a benne részt vevő embertől állandó mérlegelést, racionális kalkulációt követel. E nélkül nincs sem vállalkozói, sem menedzseri szintű gazdasági tevékenység. A vállalkozás döntések sorozatát igényli. Ehhez szorosan hozzátartozik egy szintén fontos képesség: a kockázatvállalás. A gazdasági kultúra következő fontos eleme a versenyhez való viszony.

A gazdasági kultúra fejlődését, a gazdaság megerősödését számottevően tudja gyorsítani az oktatás, ha megfelelően költenek rá. A továbbiakban bemutatásra került az iskola feladata a gazdasági kultúra fejlődésében.

A vállalkozóvá válást segítheti, hogy a közoktatásban a szakmai-elméleti tantárgyak mellett megjelent egy sajátos, a gyakorlati tevékenységre építő program, a vállalkozásoktatás, amely nem csak a leendő vállalkozóknak segítség, hanem eloszlathatja a vállalkozók iránt táplált negatív előítéletek jelentős hányadát. Romániában nincs vállalkozás oktatására képző felsőoktatási intézmény. Így a vállalkozási ismereteket a tanügyminisztérium rendelkezése értelmében társadalomtudományt (filozófiát) végzett tanároknak kellene taníttaniuk. A sepsiszentgyörgyi szakközépiskolákban végzett felmérései alapján a vállalkozásoktatást vagy filozófiatanárok vagy mérnökök végzik, akik kellő elhivatottságot éreznek rá, illetve akik úgy látják, hogy a jelenlegi szakukra a jövőben csökkenő kereslettel kell számolniuk, tartanak tehát az elbocsátástól, munkanélküliségtől.

A vállalkozói szemléletmódnak az iskolai nevelés egészére ki kell hatnia. A legfontosabb, fejlesztendőnek tartott vállalkozói készségek: öntudatosság, önbizalom, kreativitás, döntéshozatal, problémamegoldás, vezetés, társadalmi érzékenység, tárgyalástechnika, kommunikáció, kockázat-felismerés.

A pedagógusok nagy része keveset tud a vállalkozás természetéről, az esetleges buktatókról, a vállalkozás világának sajátos filozófiájáról. Ezért először a pedagógusokkal kell megismertetni a gazdasági kultúra elemeit. Az igazgatónő véleménye szerint ki lehetne dolgozni egy olyan módszertani programot, amely segítene, hogy egész fiatalon, már az óvodáskorban megkezdődjön a gazdasági szemlélet megalapozása játékkal, majd erre épüljön tovább az iskolai nevelés.

A továbbiakban **Páll Gyöngyvér** tanárnő A gazdasági oktatás módszertani és pszichológiai vetületei című előadásában bemutatta a hatékony gazdasági oktatás módszertanát. Az előadó elmondta, hogy a világgazdaság jelenlegi fejlődése a társadalom új szakaszának a kialakulását eredményezi: a tudás alapú társadalom megjelenését. A jelenlegi társadalmi igény a folyamatos tanulás, ezáltal megnő az oktatás szerepe. Felvetődik a kérdés: mit és hogyan oktassunk? Az aktív és interaktív tanítási módszereknek a gazdasági órákban való felhasználása ösztönzi a tanulók problémamegoldó készségét, probléma érzékenységét, képességeket fejleszt ki a diákokban, mint például az együttműködés, egyéni felelősség, tolerancia, kozkázatkezelés. Továbbá rávilágított a csoportmunka szerepére és pozitív eredményeire.

A tanárnő véleménye szerint a gazdasági órák egyik fő feladata a tanulók vállalkozói kompetenciájának a növelése. Ezért nagyon fontos a tanulókat megbarátkoztatni a vállalkozás gondolatával, mint például iskolai folyóirat, iskolai cégek működtetése, stb. A tanárnő fontosnak tartja a tanulókkal megismertetni az Európai Unió rendszerét és működését.

Somai József, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság elnöke Az erdélyi magyar gazdasági szakoktatás mai gondjai című előadásában elmondta, hogy Romániában csupán 90-től három törvényváltozásnak volt kitéve az oktatás, és ismét újabb törvényváltozásnak állunk elébe. Ezek után az előadó feltette a kérdést, hogy elvárható-e az oktatás stabilitása? Előadásában Somai József bemutatta az erdélyi magyar gazdasági szakoktatás helyzetét, és az itt-ott szemmel látható válság jeleit. A fenntartható gazdasági növekedés eléréséhez szükség van a tudásalapú gazdaság kiépítésére, az oktatásra és innovációra fordított kiadások növelésére, a tudomány szerepének felértékelésére. Az innováció szerepének emelkedése megköveteli az oktatás és tudomány egyre szélesebb körű kiterjesztését. Szükséges, hogy a munkaerőpiac igényeihez alkalmazkodó oktatási programokkal olyan képzési kínálat alakuljon ki, amely nem csak az első szakma sikerét teszi lehetővé, de a rugalmas szakmaváltást, sőt a sikeres munkába állást is biztosítja.

A 2002–2003-as iskolai évben az elméleti oktatatáshoz (67%) viszonyítva a szakoktatás aránya 33% Romániában. Az EU-trendeket követve, az Oktatási Minisztérium 49%-ra óhajtja emelni a szakképzést, amely az erők még nagyobb összpontosítását kéri, tekintettel arra, hogy a magyar nyelvű szakoktatás ezektől az arányoktól igen messze áll (28%!). Ezek a százalékok több mint figyelmeztetőek. Kire tartozik az erdélyi magyar oktatás szakarányainak tervezése, kialakítása?

Ez a 49%-os szerkezet része az Oktatási Minisztérium által 2010-ig kidolgozott fejlesztési tervnek, melyet elfogadott a kormány is, és eljuttatott az Európa Tanácshoz, mely egyik alapdokumentuma lesz Románia csatlakozási folyamatának, eurókompatibilitást biztosítva e téren az országnak.

Somai József elmondta, hogy a mi kisebbségi társadalmi feladatunk, hogy ebben az Európa konformizáló világban a humán erőforrás fejlesztése révén kisebbségi társadalmunk is versenyképes maradjon. Ezt a gondolatot el kellene helyezni valamilyen kisebbségi stratégiába. A legfontosabb a korszerű iskolaszerkezet kialakításában az iskolai autonómia biztosítása. (Bolognai Nyilatkozat). Ebből az elvből következik, hogy az iskola típusa, az iskola arculata mindig megfeleljen a településszerkezet elvárásainak.

Nagyon fontos, hogy a civil társadalom segítsen az állami közhatóságoknak, azoknak a szakminisztériumoknak, amelyeknek ki kell alakítaniuk ezt a tanügyi szerkezetet, hogy a közösségek megértsék és szakmailag indokoltan elfogadhassák ennek az oktatásszerkezetnek a szükségességét és arányait. Múlik az elméleti líceumok mítosza, mert ismerni kell 20 évre a trendeket, tudni kell, hogy merre halad az ország, a világ.

A továbbiakban az előadó néhány statisztikát mutatott be. Célirányos szakoktatás az erdélyi magyar oktatásban három szinten folyik: szakközépiskola, szak- és inasiskola, posztszekundér- és inasiskola. Valamelyes növekedést látunk 2001–2002-höz viszonyítva. Három szakoktatási típust ismerünk: önálló szakiskolák, magyar tagozatok-vonalak, elméletik mellett működő osztályok.

A legbizonytalanabb helyzete a valamely elméleti líceum mellett megtűrt osztályoknak van, mert az igazgatóságok csak érdekeik szerint kezelik az évi beiskolázások kérdését, hiszen ha valamiről le kell mondani, ezek az osztályok az elsők, amelyek kiesnek. Az ez évi beiskolázási tervek szerint a magyar diákok számára anyanyelvű szakmai képzésre továbbra is csak leginkább a mechanika meg a fafeldolgozás terén nyílik nagyobb lehetőség, s alig van beiskolázás az élelmiszeriparban, a szolgáltatásokban, a közigazgatásban, az erdészetben, turizmusban, állategészségügyben, mezőgazdaságban, műépítészetben, s természetesen a gazdasági oktatásban.

Azokban a városokban, ahol létezik magyar nyelven szakoktatás,

ugyanazokkal a nehézségekkel küzdenek, mégpedig, hogy az oktatás színvonala gyenge, nincs elég képzett szaktanár, nincsenek szakkönyvek, magyar nyelvű könyvészeti anyag, felszerelés, műhelyek, számítógépes laborok, gyenge a tanári fizetés, az oktatási szakma nem vonzó a gazdasági szakemberek számára, s a tanárhiányra egyelőre nincs megoldás, ha nincs lehetőség pótbér-alapot létesíteni. Ezek a körülmények meghatározzák azt a tényt, hogy nincs feltétele a minőségi oktatásnak, képtelen a versenyképesség kialakítására, ha rövid időn belül nem történik gyökeres változás.

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) országos vezetősége úgy tekintette, hogy eljött az ideje az egyetem előtti magyar nyelvű szakoktatás alaposabb áttekintésére. Figyelembe véve a magyar nyelvű középiskolai szakoktatás időszerűségét és fontosságát, valamint azt az észlelést, hogy ez az oktatási terület nem kap jelentőségéhez mérten megfelelő figyelmet, 1999. november 5-én Kolozsváron értekezletet tartott. Ezt a tanácskozást egy tudatosan előkészített cselekvéssorozat követte. 2002 ősze folyamán rendkívüli programmal lépett színre a szakmában. Kétszer három modulos, csoportonként négy-négy napra Kolozsváron, Aradon és Szovátán képzésre hívott több mint 30, gazdasági szaktantárgyakat oktató középiskolai tanárt, nem szakmai előadások meghallgatására, hanem egyszerűen pedagógiai-módszertani ismeretekkel és fogalmakkal való barátkozásra. Ezt a képzési formát ez év őszén gazdagabb programmal (most Kolozsváron, Nagyváradon, Csíkszeredában) megismételtük, kellemes meglepetésünkre ebben az évben a három helységben több mint 100 résztvevő volt. Ez az érdeklődés arra készteti a társaságot, hogy egy még kimunkáltabb és tervszerűbb továbbképzés érdekében egy képzési központot hozzunk létre az RMKT keretében. Úgy gondoljuk, hogy tevékenységünk hatékony folytatása érdekében össze kell fognunk, fel kell mérnünk a gazdasági szakoktatás és szakiskolák jelenlegi helyzetét, azokat a gyakorlati problémákat, melyekbe a szakma dolgozói naponta ütköznek az oktatás során. Közös érdekünk együttműködni ezen a téren az iskolákkal, szaktanárokkal, tanfelügyelőségekkel, szakmai szervezetekkel.

Az RMKT megvizsgálta hat gazdasági szakiskolának a helyzetét, ahol összesen 1059 a tanulók száma, és 38 szaktanár tanít. Az 57 szaktantárgyból csak 38-at tanítanak szakosok (66,6%), tankönyv csak 9 van (20,9%, és ez is kétes), az is csak az önálló gazdasági szaklíceumban, magyar nyelvű szakkönyv 11 (25,5%), segédtankönyv 21 (48,8%) van a 43 tantárgy számára, szakkönyvtára csak egy önálló szakiskolának van, labor/műhely két iskolánál egyáltalán nincs, gazdasági gyakorlatot cégeknél vagy/és iskolánál végzik. (egy iskolánál egyáltalán nincs gyakorlat), szakfolyóiratot csak egyetlen iskola járat. Ezen a helyzeten sürgősen változtatni kell, ha versenyképes gyerekeket akarunk útnak indítani az iskolából. Előadása végén az előadó összefoglalta a legfontosabb tennivalókat.

A délután folyamán az előadásokat a **Kötő József** RMDSZ Oktatási Főosztályának alelnöke által vezetett vita követte. Vitaindítójában néhány létfontosságú kérdést vetett fel. Véleménye szerint az elméleti líceumok mítoszát le kell bontani. Feltette a kérdést, meg is válaszolva azt: ki tudja az iskolai struktúrát átpofozni? Mi magunk. Versenyképes iskolarendszert kellene kiépíteni, az önkormányzatnak nagyobb szerepet kellene adni az iskolamenedzsmentben. Nagyon fontos lenne a szülők felzárkóztatása. Továbbá felvetette az iskolaalapítás, a gazdasági kultúra, tankönyvellátás, szakterminológia, kerettanterv kérdését. A Kárpát-medencében hat szakterminológiai nyelv alakult ki.

A felszólalók közül megemlítenénk **Tőkés Elek** iskolaigazgatót, aki szintén a gondokról számolt be. Az erdélyi munkások jó szakemberek, de nem lehet rájuk bízni az igényes munkát. A jó szakemberek kiöregedtek. Véleménye szerint az RMDSZ feladata lenne megkérdezni a vállalkozókat, hogy milyen szakemberre van szükség a piacon. Javasolta, hogy indítani kellene egy elit osztályt, mely éveken keresztül minden támogatást megkap, azzal a feltétellel, hogy végzés után a kiképzett vállalkozó szellemű fiataloknak biztosítsanak munkahelyet. Figyelmeztetett arra, hogy gazdasági szótárak, szakkönyvek kiadásával ne gondoljuk, hogy háttérbe szorulnak a románból fordított szakszavak.

A továbbiakban **Görbe Péter** szólalt fel, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy ne felejtsük el a realitást. Véleménye szerint az iskoláknak helyileg kell összegyűjteniük az információt, be kell vonniuk a szervezésbe a helyi önkormányzatot, vállalkozókat, tanfelügyelőségeket, felmérni a helyi lehetőségeket. Felvetette a lemorzsolódás kérdését. A román iskolák kínálata gazdagabb, életorientáltabb.

Gazdag Ildikó igazgatónő elmondta, hogy a gyerekeket sajnos látványos dolgokkal lehet vonzani, mint például nagy focipálya, iskolarádió, nem pedig azzal, hogy milyen tudással távozhatnak az iskolából.

Egyik felszólaló rávilágított arra, hogy a kereslet bizonyos szakmákban nem elég nagy arra, hogy érdemes legyen minden évben osztályt indítani. A diák előtt két lehetőség áll: vagy megy román osztályba, vagy más városban kell tanulnia. Ebben az esetben az iskoláztatási költségek nagyon magasak, ezért javasolta a bentlakásos támogatás erősítését.

A továbbiakban szó esett a felnőttképzéses oktatás szakoktatásra való veszélyéről. Lehet, hogy a diákok inkább a felnőttképzést választják, ugyanis a törvény értelmében megtehetik ezt. Felvetődött a kérdés, hogy statisztikát kellene készíteni arról, hányan dolgoz-